



DOM

Afsagt den 3. oktober 2007 i sag nr. BS 63-6-2831/2006:

mod

### Sagens baggrund og parternes påstande

afgik ved døden den 24. maj 2006. Sagsøgte, , der var samlevende med fik udbetalt en gruppelivssum i henhold til begunstigelsesindsættelse. Denne sag angår spørgsmålet om, hvorvidt afdødes livsarving, sagsøgeren, , i medfør af forsikringsaftalelovens § 104, stk.2, har krav på at få udbetalt halvdelen af gruppelivssummen. Det er således afgørende om begunstigelsen må anses for at være gjort uigenkaldelig.

Sagsøgeren har påstået sagsøgte tilpligtet at betale 90.872,08 kr. med tillæg af procesrente fra sagens anlæg den 1. november 2006 og til betaling sker, subsidiært betaling af et mindre beløb efter rettens skøn.

Sagsøgte har påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

### Oplysningerne i sagen

Begge parter er meddelt fri proces under sagen.

Det fremgår af et forsikringsbevis underskrevet af den 1. november 1993, at er indsat som begunstiget i den omhandlede gruppelivsforsikring. Det fremgår af forsikringsbevisets generelle betingelser, at denne begunstigelsesindsættelse er genkaldelig.

oprettede vidnetestamente den 11. juni 1997. Heri hedder det:

"Jeg ønsker med dette vidnetestamente at fortælle, at jeg efter min indflytning hos , herefter kaldet BV på adressen overdrager de små personlige ting, jeg har her på stedet til BV, som samtidig har lovet at sørge for de relevante papirer som Skifteretten og lignende ting, der må opstå i forbindelse med min død.

Skulle min datter undre sig over, hvor indbo realsystem, møblet med 12 pers. spise- og kaffestel, pladesamling, nips, fleks 3 pindsvin er, kan jeg oplyse, at det tog min ne-

vø sig af. Det er den pæneste måde at nedfælde det på.

Tilbage er mit sommerhus, , hvor indbo er mit. Det er dog muligt at BV har nogle personlige effekter derovre, dem kan hun frit afhente."

Af en skrivelse af 12. juni 2006 fra PFA Pension til fremgår det, at gruppelivssummen til udbetaling til hende udgør 181.744,16 kr. hvorfra trækkes boafgift (15 %) med 27.261,62 kr. Der kom således 154.482,54 kr. til udbetaling til . I skrivelsen fra PFA bliver der orienteret om, at eventuelle tvangsarvinger kan gøre indsigelse imod begunstigelsen, jf. Forsikringsaftalelovens § 104, stk. 2.

Der er under sagen afgivet forklaring af parterne og af vidnet

har blandt andet forklaret, at hendes forældre flyttede fra hinanden, da hun var helt lille. Hun havde kontakt med sin far, indtil hun blev konfirmeret. Der var tale om samvær af almindeligt omfang, og de talte også sammen i telefon indimellem. Hun ved ikke, hvorfor kontakten ophørte, da hun blev konfirmeret, men det hun hørte fra sin mor var, at faderen havde fået et valg mellem hende og . De ringede nogen gange sammen i løbet af årene men sås ikke. På et tidspunkt opsøgte hun sin faster og bad hende tale med faderen, om hvorvidt de eventuelt kunne ses. Fasteren meldte tilbage og sagde, at så skulle det være hos fasteren. Det svar blev sagsøgeren ked af, og de sås ikke. Hun har aldrig været uvenner med sin far.

har blandt andet forklaret, at hun lærte at kende i sommerferien 1982 og de flyttede sammen senere i 1982. Kontakten mellem ham og havde, efter det hun fik at vide, kun været sporadisk inden da. Der var kontakt imellem dem i forbindelse med konfirmation i 1983. Herudover har også ringet nogle gange før konfirmationen, men der har aldrig været megen kontakt. Igennem årene har der kun været tale om et par telefoniske samtaler. I forbindelse med at optog et lån i Arbejdernes Landsbank, kom han hjem med en gruppelivsforsikring, som banken havde krævet for at lånet blev bevilget. Da han kom hjem, gav han hende forsikringsbeviset og hun husker tydeligt, at han sagde, at "pengene skal du have, når jeg dør". Han oprettede vidnetestamente i juni 1997. Bemærkningen i testamentet til hans datter om, hvor diverse effekter befinder sig, skyldtes at han var vred på sin nevø , idet han mente, at nevøen havde stjålet effekterne. Årsagen til at han oprettede testamente var, at han ikke ønskede polemik i familien, som han netop havde oplevet et dårligt eksempel på. På det tidspunkt ejede han sommerhuset, men overvejede at få det solgt. Sommerhuset var belånt og lå ikke et specielt attraktivt sted. Han solgte vist sommerhuset i 1999, og der kom et meget lille provenu ud af det. Det originale testamente gav han til hende i forlængelse af, at det var blevet skrevet under. Pengene, som hun fik udbetalt fra gruppelivsforsikringen, har hun ikke længere, idet de, i den tid hvor var syg, havde mange udgifter. Indboet i sommerhuset blev overtaget af køberen. Såvel for-

sikringsbeviset som vidnetestamentet lagde hun i en skuffe, som de begge havde adgang til. Hun og blev i øvrigt gift i sommeren 1983, men blev skilt 3 måneder senere. På et senere tidspunkt blev de gode venner igen og flyttede sammen påny. Hun mener, at hun fik udbetalt ca. 154.000 fra PFA Pension. Hun havde slet ikke forventet et beløb af den størrelsesorden. døde af lungekræft, der blev konstateret i september 2006.

har som vidne forklaret, at hun købte sommerhuset i 1999 eller 2000. Købesummen var på 198.000,00 kr. og indbefattede også indboet.

### Parternes synspunkter

**Sagsøgeren** har til støtte for sin påstand anført:

- at sagsøgte ikke er tvangsarving,
- at sagsøger er livsarving,
- at begunstigelsen af sagsøgte ikke er gjort uigenkaldelig,
- at forsikringsaftalelovens § 104, stk 2, derfor finder anvendelse.

På den baggrund er sagsøgte forpligtet til at betale halvdelen af den udbetale forsikringssum til sagsøgeren, idet dette beløb svarer til, hvad sagsøger ville have modtaget i tvangsarv, når og såfremt forsikringssummen behandles som tillagt boet. Sagsøgte har bevisbyrden for at begunstigelsesindsættelsen er gjort uigenkaldelig. Denne bevisbyrde kan ikke løftes alene ved hendes egen forklaring. Det forhold, at forsikringsbeviset er overgivet til sagsøgte, bør ikke føre til noget andet resultat. Der er iøvrigt ikke tale om en situation som den, der foreligger i U 94.309 V.

**Sagsøgte** har til støtte for sin påstand anført:

- at hun er indsat som begunstiget ved navns nævnelse i forbindelse med at afdøde optog et lån. Der er således intet, der tyder på, at han er blevet gjort opmærksom på bestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 104, stk. 2.
- at han ønskede, at alle hans midler skulle gå til samleveren støttes endvidere af vidnetestamentet, idet det bemærkes, at der allerede på det tidspunkt var planer om at sælge sommerhuset.

Sagsøgte fik overdraget policen, lige før sagde: "De penge skal du have". Henset til, at der ikke er nogen formkrav til en uigenkaldeligheds-erklæring som den foreliggende, må begunstigelsen herefter anses for at være gjort uigenkaldelig. Der henvises i den forbindelse til Arveret 3. udgave

side 280, Forsikringsret 3. udgave side 483 og Forsikringsaftaleloven, 6. udgave, side 468 samt til U94.309V og U48.469H.

### Rettens begrundelse og afgørelse

indsatte i 1993 sin samlever, , som begunstiget i en gruppelevsfor sikring, der blev oprettet i forbindelse med at optog et banklån. Ifølge forsikringsbevisets generelle bestemmelser var begunstigelsesindsættelsen genkaldelig. Det må efter parternes forklaringer lægges til grund, at der i en årrække frem til død i maj 2006 kun var meget ringe kontakt mellem ham og datteren, . Ifølge forklaring afleverede han efter begunstigelsesindsættelsen forsikringspolice n til hende med oplysning om, at hun skulle have pengene når han døde. Forsikringsbeviset blev efter forklaring opbevaret i en skuffe i deres fælles hjem sammen med testamente. Retten finder ikke at herved har ført et tilstrækkeligt bevis for, at har givet afkald på retten til at tilbagekalde indsættelsen af hende som begunstiget.

Retten lægger således til grund at begunstigelsesindsættelsen ikke er uigenkaldelig, hvorfor halvdelen af forsikringssummen efter forsikringsaftalelovens § 104, stk. 2, skal tilgå , der er tvangsarving. Henset til, at har betalt 15 % boafgift af det udbetalte beløb og henset til at skal betale samme afgiftssats finder retten, at beløbet mest hensigtsmæssigt kan opgøres efter fradrag af boafgift, idet dette indebærer, at der ikke skal tilbagebetales/berigtiges yderligere boafgift. Halvdelen af det beløb, som er udbetalt til udgør 77.241,27 kr. og retten imødekommer sagsøgerens påstand i dette omfang med tillæg af rente som nedenfor bestemt.

Da begge parter har fri proces (uden retshjælpsdækning) finder retten ikke anledning til at træffe bestemmelse om, at en af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part eller til statskassen. Statskassen dækker begge parters sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 331, stk. 1 nr. 1-3).

### Thi kendes for ret:

Sagsøgte, , skal inden 14 dage betale 77.241,27 kr. med tillæg af procesrente fra den 1. november 2006 til sagsøgeren.

Lars Krunderup  
dommer



D O M

afsagt den 20. oktober 2008 af Vestre Landsrets 8. afdeling  
(dommerne Lis Frost, Henrik Twilhøj og Fabrin)  
i ankesag V.L. B-1557-07

(advokat Michael Egholm, Århus)  
mod

(advokat Michael Thygesen, Århus).

Retten i Århus har den 3. oktober 2007 afsagt dom i 1. instans (BS 63-6-2831/2006).

For landsretten har appellanten,  
, gentaget sine påstande for byretten.

Indstævnte, , har påstået dommen stadfæstet.

Parterne har gentaget deres anbringender for byretten.

har endvidere subsidiært gjort gældende, at såfremt begunstigelsen ikke er uigenkaldelig, skal sagen afgøres efter den nugældende forsikringsaftalelovs § 104, jf. lov nr. 516 af 6. juni 2007 § 9 og § 10, og at indstævnte ikke har godtgjort, at begunstigelsen er urimelig.

har heroverfor gjort gældende, at sagen skal afgøres efter den på dødsfaldstidspunktet gældende bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 104, subsidiært at begunstigel- sen er urimelig over for hende.

**Landsrettens begrundelse og resultat:**

Af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at  
ikke har godtgjort, at begun-  
stigelsen af hende er uigenkaldelig.

Dommerne Henrik Twilhøj og Fabrin udtaler herefter:

Den nugældende bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 104 trådte i kraft den 1. januar 2008, jf. lov nr. 516 af 6. juni 2007 om ændring af forsikringsaftaleloven og forskelli- ge andre love (ændringsloven) § 1, nr. 3, jf. § 9.

Det er ikke i ændringsloven udtrykkeligt fastsat, om lovens § 1, nr. 3, (forsikringsaftalelovens § 104) skal finde an- vendelse i en situation som den foreliggende, hvor dødsfal- det fandt sted før lovens ikrafttræden. Spørgsmålet ses hel- ler ikke behandlet i lovens forarbejder.

Ændringslovens § 10 indeholder på andre punkter en modifice- ring af ikrafttrædelsestidspunktet i lovens § 9. § 10, stk. 1, indeholder en særlig bestemmelse, hvorefter blandt andet lovens § 1, nr. 3, ikke finder anvendelse for så vidt angår visse begunstigelsesindsættelser foretaget før lovens ikrafttræden. Efter stk. 2 skal nogle nærmere angivne be- stemmelser i ændringsloven alene finde anvendelse på begun- stigelsesindsættelser, der foretages efter lovens ikrafttræ- den, og efter stk. 3 finder ændringslovens §§ 3-5, § 6, nr.

1 og 3-7, og §§ 7 og 8 alene anvendelse, når dødsfaldet indtræder efter lovens ikrafttræden. De af ændringslovens bestemmelser, der ikke er omfattet af § 10, stk. 3, herunder § 1, nr. 3, vedrører alle begunstigelsesindsættelser.

På denne baggrund må det antages at have været hensigten, at ændringslovens § 1, nr. 3, og dermed den nugældende affattelse af forsikringsaftalelovens § 104, stk. 1 og 2, der skal finde anvendelse, uanset at dødsfaldet er indtrådt før lovens ikrafttrædelse.

Navnlig efter oplysningerne om baggrunden for indsættelsen af \_\_\_\_\_ som begunstiget og det efterfølgende samliv mellem hende og afdøde har \_\_\_\_\_ ikke ved oplysninger om sine økonomiske behov eller på anden måde godtgjort, at indsættelsen af \_\_\_\_\_ må anses for urimelig, jf. forsikringsaftalelovens § 104, stk. 1, jf. stk. 2.

Vi stemmer derfor for at tage påstand om frifindelse til følge.

Dommer Lis Frost udtaler:

\_\_\_\_\_ har fra indsættelsen af \_\_\_\_\_ som genkaldeligt begunstiget i forsikringen og frem til sin død den 24. maj 2006 kunnet gå ud fra, at forsikringssummen ved hans død ville blive behandlet som tilhørende dødsboet og som tillagt \_\_\_\_\_ ved testamente ved beregningen af hans datter \_\_\_\_\_ tvangsarv, jf. den dagældende forsikringsaftalelovs § 104, stk. 2. Han har ingen mulighed haft for at forholde sig til og indrette sig på den ændring af forsikringsaftalelovens

§ 104, der efter at være fremsat som lovforslag den 6. december 2006, blev vedtaget som lov nr. 516 af 6. juni 2007.

I forhold til \_\_\_\_\_ retskrav på inddragelse af forsikringssummen ved beregning af hendes tvangsarv er \_\_\_\_\_ død den retsstiftende kendsgerning. I overensstemmelse hermed oplyste PFA Pension ved udbetaling af forsikringssummen til \_\_\_\_\_, at eventuelle tvangsarvinger kunne gøre indsigelse. Skifteretten henledte efter boets afslutning ved boudlag \_\_\_\_\_ opmærksomhed herpå, og \_\_\_\_\_ anlagde herefter den 1. november 2006 denne sag med henblik på at få udbetalt den tvangsarv, hun da havde krav på, fra \_\_\_\_\_

Der må på den anførte baggrund være formodning for, at den ændrede forsikringsaftalelovs § 104 alene finder anvendelse, når arveladeren (forsikringstageren) er afgået ved døden efter ændringslovens formelle ikrafttræden den 1. januar 2008. Skal den ændrede bestemmelse tillægges tilbagevirkende materiel retskraft og således også anvendes, når dødsfaldet har fundet sted før den 1. januar 2008, må det forudsætte et klart retsgrundlag. Et sådant foreligger efter min opfattelse ikke. Ændringsloven indeholder ingen udtrykkelig bestemmelse herom, og forholdet er uomtalt i lovbemærkningerne. Det kan heller ikke med tilstrækkelig sikkerhed udledes af andre bestemmelser i ændringsloven og bemærkningerne hertil, at det har været hensigten at ændre de materielle retsvirkninger af en arveladers (forsikringstagers) tidligere trufne dispositioner, efter at denne er afgået ved døden, og herved fratage tvangsarvinger en allerede erhvervet ret.

Jeg stemmer derfor for at stadfæste dommen.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.



Begge parter har fri proces uden retshjælpsforsikring både for byretten og landsretten. Derfor skal ingen af parterne betale sagsomkostninger til den anden part eller statskassen for nogen af retterne.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Appellanten, \_\_\_\_\_, frifindes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for nogen af retterne til den anden part eller til statskassen.

Lis Frost

Henrik Twilhøj

Fabrin

cfr. \_\_\_\_\_

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret

Viborg, den 20. oktober 2008

  
Heidi Juhl Møller

retssekretær